

**Referat fra: Årsmøte og Informasjonsmøte
i Elgregionråd Øst (ERRØ) avholdt på
Sør-Odal rådhus – 16.2.2010**

Årsmøte kl. 16:00 – 17.30 - Årsmøtedelegater var:

Lorentz Sæthern	- Eidskog
Sten Ivar Tønsberg	- Stangeskovene
Didrik Holmsen	- Aurskog-Høland
Ole Henning Hoel	- Fet & Sørum
Aud Raasok	- Fet & Sørum
Bjørn Halvdan Ruud	- Kongsvinger
Knut Drognes	- Nes
Thomas Stang	- Sør-Odal
Andre:	Lars-Ole Jørgensen (sekretær)
	Fredrik Haug Sør-Odal kommune
	Hallstein Flesland Fet

Sak 1. Valg av møteleder og referent

Henholdsvis Lorentz Sæthern og Lars-Ole Jørgensen ble valgt.

Sak 2. Årsmelding og regnskap for 2009

- **Årsmeldingen**, som vedlegges referatet, ble tatt til etterretning og godkjent uten endring.
- **Regnskapet** og revisjonsberetning ble fremlagt og godkjent.

Sak 3. Budsjettforslag og arbeidsplan for kommende år

Det fremlagt budsjett ble også i år preget under behandlingen av prosjektet "Vegetasjonsanalyser med hjorteviltuthegninger", ref. punkt 3 C. Søknad om naturforvaltningstilskudd - viltformål er sendt til fylkeskommunene Akershus og Hedmark. Et prosjekt vi fikk midler til i 2010. Positiv behandling gir kr. 130.000,- fra fylkeskommunene i 2011 og tilsvarende beløp i 2012. ERRØ vil da ha fullfinansiert investeringsmessig et prosjekt som vil leve i lang tid, minimum 20 år. Vi registrerer også at kommunene deltar med midler til dette prosjektet. Budsjett i 2011 med samlede inntekter kr. 218.000,- og utgifter på kr. 211.000,- ble vedtatt.

Videre følger vedtatt prosjekt- og aktivitetsplan under punkt 3:

- Bedre dataregistreringen i jaktlag, vald / jaktfelt til kommunene.** Videreføres for kvalitetssikring med flere kontroller ved registrering av informasjon i SETT ELG. Bedre jaktlagenes mulighet til god informasjon om skade eller andre forhold knyttet til skutt elg.
- Videreutvikle informasjonsgrunnlag** med nøkkeltall for kontrollert bestandsutvikling. Fungerende internettside gir nå informasjon til målgruppene. Nøkkeltall rundt de forhold som negativt kan påvirke en sund elgstamme står sentralt. En viktig parameter er beitegrunnlaget for områdenes bestandsutvikling.
- "Vegetasjonsanalyser med hjorteviltuthegninger"** er det prosjektet ERRØ satser på i samarbeid med NINA. Det er planlagt 15 uthegninger (20 x 20 meter) med minimum 2 i hver kommune. Målsetning er å etablere et sett med studieområder, kvantifisere den kortsiktige effekten av hjorteviltbeiting, studere de langsiktige endringer i plantesammensetning og benytte denne kunnskap til å si noe om bærekraftige hjortevilttettheter i området. Etableringen av uthegningene er på gang og vil bli videreført.
- "Vektutvikling – beitegrunnlag"**. Et prosjekt som er kommet i gang, og data gir nå informasjon om utsatte områder. Data gir også informasjon om noen områder vi bør følge opp med uthegninger.
- www.elgregion.no** - Er og vil bli videreutviklet. Nyhetsside vurderes.
- Hjortelusflua** - følge utviklingen ved registreringer og vurdere tiltak. Vil samarbeide med Veterinærinstituttet som har resurser for oppfølging.

Sak 4. Mål for elgbestanden og retningslinjer / råd for videre elgforvaltning

Elgregionråd Øst (ERRØ) vil på bakgrunn av sine vurderinger anbefale følgende mål for kvoter og avskyting i 2011:

- A. KVOTE** - Samme kvotenivå i 2011 vil resultere i en bestand reduseres noe. Samlet en økning på 3 % kan være riktig. Dette kan begrunnes med at vektene over tid har hatt en negativ trend og at dette kan være påvirket av bestandens størrelse. Vi tror at vektreduksjon over tid har sammenheng med beitegrunnlagets størrelse, og har av den grunn iverksatt tiltak for å avklare dette.
Ser at det fortsatt er områder og kommuner som har stor bestand i forhold til kvotene de siste år.
- B. AVSKYTING** – Det er grunnlag for å redusere bestanden noe, og i årene 2007 til 2010 belastet vi produksjonsdyra sterkt med gjennomsnittlig 41,2 % av skutte dyr. Av denne andelen er det tatt ut mange svake dyr. Mange områder har nå et kvotenivå som reduserer bestanden, men fortsatt er det områder der det er grunnlag for å øke kvoten. Svake produksjonsdyr bør fortsatt prioriteres ved avskyting, og andel eldre dyr kan av den grunn med fordel reduseres i noen områder. Kalv anbefaler vi minimum 25 % av kvoten.
- C. PRODUKSJONSDYR** - Okse / ku bestand som har vært stabil på 1,82 m er nå øket til 1,92. Av den grunn bør man i noen områder begrense avskytingen av okse. Eldre dyr bør kunne forsvares med 16 % okse og 16 % ku av kvoten etter nedklassifisering. Det finnes imidlertid områder som kan forsvare sterkere uttak.
- D. KJØNSFORDELING** - Kjønsfordeling målsettes med 1 ½ åringer og eldre. Målet bør være prosentandel 47 / 53 for ku / okse. Her er nedklassifisering sentral, også for å legge forholdene til rette for jegerne.
- E. VEKTER** - Vi registrerer en negativ vektutvikling over tid og år 2010 er sammen med 2007 de år som har hatt det laveste vekt nivå i ERRØs funksjonstid.
- F. NEDKLASSIFISERING** - Nedklassifiseringsvekt på nivået 150 kg for okser har ingen eller liten betydning. Det er "piggokser" som resulterer i de fleste nedklassifiseringer. Dette legger forholdene til rette for jegerne. Igjen anbefales det å begrense nedklassifiseringene ved å sette en vektgrense på 180 kg for nedklassifisering av piggokse dersom jaktlaget har eldre okse igjen på kvoten.
Anbefaler fortsatt at nedklassifiseringsvekt for ku på 160 kg. Ser positivt på å få ut de svake dyra.
- G. VI OPPNÅR FØLGENDE** - Vi tar fortsatt ut svake eldre dyr, hjelper jegerens vanskelige vurderinger, får lettere målsatt kjønsfordeling og får høy fellingsprosent.

ERRØ anbefaler:

Målgruppe	2010	2011
Kvote	<p>I 2009 var kvotegrunnlaget 1597 daa. pr. dyr. I vald og jaktfelt varierer arealgrunnlaget fra 1134 til 2136 daa. Kvotens arealgrunnlag kan med fordel justeres mot 1650 daa. i flere områder. Bak hvert skutte dyr i 2009 var det 1709 daa, en reduksjon på 45 daa. Arealgrunnlag pr. dyr bør sees i sammenheng med elgtettheten målt i timer pr. observasjon. Vektnivået på ungdyr og bestandens størrelse bør også vurderes.</p>	<p>I 2010 ble kvotegrunnlaget 1471 daa. pr. dyr etter en kvotøkning på 8,9%. I vald og jaktfelt varierer arealgrunnlaget fra 1120 til 2083 daa. Kvotens arealgrunnlag kan med fordel justeres ned mot 1600 daa. i flere områder. Bak hvert skutte dyr i 2010 var det 1610 daa, en reduksjon på 99 daa. Arealgrunnlag pr. dyr bør sees i sammenheng med elgtettheten målt i timer pr. observasjon. Vektnivået på ungdyr og bestandens størrelse bør også vurderes. Ovenstående resulterer i en redusert elgstamme som mange tror er nødvendig grunnet beitegrunnlaget.</p>
Eldre dyr	Prosent - 15 / 15	Prosent - Ku 16 / Okse 16
Kalv	Minimum 25 %	Minimum 25 %
Kjønsfordeling	Ku / okse - 47 / 53 (1½ år og eldre)	Ku / okse - 47 / 53 (1½ år og eldre)
Nedklassifisering okse	150 kg. eller piggokse. Veier piggoksen over 180 kg. nedklassifiseres den ikke om man har eldre okse igjen på kvoten.	150 kg. eller piggokse. Veier piggokse n over 180 kg. nedklassifiseres den ikke om man har eldre okse igjen på kvoten.
Nedklassifisering ku	160 kg.	160 kg.

Sak 5. Innkomne saker

Ingen saker fremmet for behandling.

Sak 6. Valg iht. vedtektene (leder, nestleder, sekretær, kasserer, revisor)

Årsmøtet vedtok følgende valg:

○ Leder:	Lorentz Sæthern	p.vara.:	Svein Olaf Sæter	- Eidskog
○ Nestleder:	Sten Ivar Tønsberg	” :	Bjørn Lybæk	- Stangeskovene
○ Kasserer:	Ole Henning Hoel	” :	Aud Raasok	- Fet & Sørum
○ Styremedl.:	Arvid Moss	” :	Thomas Stang	- Sør-Odal
○ ” :	Bjørn Halfdan Ruud	” :	Jens Chr. Delphin	- Kongsvinger
○ ” :	Didrik Holmsen	” :	Mads Wiel	- Aurskog-Høland
○ ” :	Knut Drognes	” :	(avklares senere)	- Nes
○ Revisor:	Lars Henrik Sundby			

Lars-Ole Jørgensen ble som tidligere år engasjert til sekretærtjenester med mer.

Det bemerkes at valdene i hver kommune selv har ansvar for å velge styrerepresentant med personlig vararepresentant til ERRØ.

Valgperioden i ERRØ er ett år, uavhengig av eventuelle endringer organisatorisk i kommunene.

Sak 7. Eventuelt

- **Vurdering av jakta i 2010** ble gjennomgått og behandlet som en innledning til Sak 4 – Mål for ----- . Dokumentet ”Bestandsvurdering etter jakta i 2010” vedlegges dette referat.
- **Utvidet jakttid** gjeldende fra år 2012 var det et ønske at ERRØ engasjerte seg i for å sikre en felles løsning.
Her ble det understreket viktigheten av at jaktlagene la opp til et godt samarbeid med småviltjegerne. Ellers kan ERRØ se tilbake til stor deltakelse i utvidet jakttid og ingen signaler om konflikter av noen art i årene Årlig fra 2007 ser man at det er registrert entydig positive erfaringer med utvidet jakttid. Innsatsen, observasjonene og uttaket har i alle år vært +/- 10 % i november, og i overkant av 50 % av jaktlagene har vært aktive i november.
- **Informasjonsmøte som startet en time senere** ble det orientert om før vi hadde et godt måltid.

Lars-Ole Jørgensen
referent

Vedlegg: Årsmelding
Bestandsvurdering etter jakta i 2010
Telefonliste

Informasjonsmøte onsdag 16. februar kl. 18:30

Innbydelse til informasjonsmøte ble sendt til alle vald (jaktfelt i A-H) tilknyttet Elgregionråd Øst (ERRØ), representanter med fagansvar for elgforvaltning i kommunene, representanter fra fylkeskommunen i Akershus og Hedmark samt representanter fra fylkesmennene Oslo / Akershus og Hedmark.

Deltakerliste avslutter referatet fra informasjonsmøtet.

1. Lorentz Sæthern – leder i ERRØ

ønsket velkommen og orienterte om:

- ERRØs historie grunnet 10 og 20 års jubileum. Informasjon om ERRØs historie er tilgjengelig på www.elgregion.no
- Programmet for kvelden og
- noe informasjon fra årsmøtet som ble holdt tidligere samme dag, viser til referat fra årsmøte som er en del av dette referat.

2. Erling Solberg – NINA

Innledet med å gi ERRØ positiv omtale som har resultert i samarbeid med NINA i flere prosjekter. Orienterte om ”**Mot en bærekraftig forvaltning av elg, hjort og deres beiteressurser**”, et nytt forskningsprosjekt som knyttes til ERRØs ”**Vegetasjonsanalyser med hjorteviltuthegninger**”. Studiene tar for seg endringer i beitetrykk og skogutvikling siste 60 år. Husdyr og hjortevilt har blant annet resultert i store endringer. Omfanget av og varierende tetthet og størrelse på flatehogst har også hatt stor betydning. En spennende presentasjon der man på lang sikt vurderer utviklingen ved bl.a. å benytte uthegninger og åpne preferanseflater der man over tid vil følge utviklingen. Erling gav en spennende orientering om utviklingen i hjorteviltets bestandskondisjon, demografi og bestandsdynamikk som er avhengig av langt flere faktorer enn varierende bestandstetthet og klima. Når ERRØs 15 uthegninger er satt opp, vil NINA i prosjektsamarbeidet ha nødvendige analyser i og utenfor uthegningene til å følge dette opp i de kommende 20 år. Erlings presentasjon er tilgjengelig på www.elgregion.no.

3. Knut Madslie – Veterinærinstituttet

Også Veterinærinstituttet har etablert et samarbeid med ERRØ, og det sentrale nå er hjortelusflua. Jaktlagene i ERRØ levert 408 skinnlapper (20 x 20 cm) fra dyr den første jaktuke. Skinnlappene ble hentet fra nakken. Det viser seg fra andre undersøkelser av elgen har høyest tetthet av hjortelusflue i nakken, fulgt av ryggen, framben, hode og bakben. I nakken og fremre del av ryggen samles opp til 50 % av hjortelusflua. Det mest belastede er oksene, trolig grunnet større aksjonsradius under brunsten. Undersøkelsene som nå pågår vil sener presenteres i egen rapport. Knuts presentasjon er tilgjengelig på www.elgregion.no

4. Arne Magnus Hekne – Hedmark fylkeskommune

Forvaltningsreformen og fylkeskommunens nye oppgaver etter ikrafttreddelsen 1. januar 2010 var temaet. Sentralt for ERRØ er at fylkeskommunen nå har ansvaret for:

- Bestandsforvaltning av høstbare, ikke truede viltarter.
- Forvaltning av tilskuddordninger knyttet til området.

Det ble orientert om forventninger, oppgaver, organisering og veien videre.

Presentasjonen er tilgjengelig på www.elgregion.no

5. Sten Ivar Tønsberg – nestleder i ERRØ

Under kaffepausen ble det gitt en bildepresentasjon ”**Elgen i ERRØ**” av Sten Ivar.

6. Lars-Ole Jørgensen – ERRØ

avsluttet informasjonsmøte med:

- **Jakta i 2010 og elgbestandens utvikling samt**
- **råd for den videre forvaltning.**

Viser til referat fra ERRØs årsmøte som er en del av dette referat og ERRØs nettsider www.elgregion.no . Presentasjonen omhandlet i hovedsak ERRØ samlet. På nettet vil man i større grad få informasjon om utviklingen i kommuner og vald.

Informasjonsmøtet som samlet 47 deltakere og møtet ble avsluttet som planlagt kl. 21.00.

ERRØ retter en hjertelig takk til foredragsholderne Erling Solberg, Knut Madslie og Arne Magnus Hekne, Og den planlagte markering ble ettersendt.

En stor takk til Sør-Odal kommune ved Fredrik Haug som stilte rådhuset til disposisjon for års- og informasjonsmøte.

Lars-Ole Jørgensen
referent

Deltakere:

Lorentz Sæthern (leder)	Eidskog Søndre driftsplanområde (7)	Eidskog
Sten Ivar Tønsberg (nestleder)	Stangeskovene	Aurskog-Høland
Ole Henning Hoel (kasserer)	Fet og Sørum (Øst) elgvald	Fet & Sørum
Aud Raasok (vara)	Fet og Sørum (Øst) elgvald	Fet & Sørum
Bjørn Halfdan Ruud (styrem.)	Speismark, Størmer og Spetdalen	Kongsvinger
Didrik Holmsen (styrem.)	Elgheia (12)	Aurskog-Høland
Arvid Moss (styrem.)	Galterud ,Sander og Disenå (2)	Sør-Odal
Lars-Ole Jørgensen (serkr.)	Galterud ,Sander og Disenå (2)	Sør-Odal
Erling Solberg	Foredragsholder	NINA - Trondheim
Knut Madslie	Foredragsholder	Veterinærinstituttet – Oslo
Arne Magnus Hekne	Foredragsholder	Hedmark fylkeskommune
Espen Andersen	Akershus fylkeskommune	Akershus
Fredrik Haug	Sør-Odal kommune	Sør-Odal
Stian Sandbekkbråten	Aurskog-Høland kommune	Aurskog-Høland
Bjørn H. Ruud	Kongsvinger	Kongsvinger
Frank Aulie	Eidskog viltnemnd	Eidskog
Jon Arne Kongtorp	Fet viltnemnd	Fet
Halvar Johnsen	Fet viltnemnd	Fet
Harald Svendsen	Fet viltnemnd	Fet
Lars Henrik Sundby	Kjølen (2)	Aurskog-Høland
Bjørn N. Toverud	Mangenskogen jaktfelt (3)	Aurskog-Høland
Rolf Th Holm	Setta jaktfelt (4)	Aurskog-Høland
Kristian Holth	Setta jaktfelt (4)	Aurskog-Høland
Torstein Gjelsvik	Eidskog Nordre (1)	Eidskog
Halvard Pramhus	Eidskog Nordre (1)	Eidskog
Sten Tommy Godtlund	Region Fjeld (2)	Eidskog
Bernt Brenna	Region Fjeld (2)	Eidskog
Tom Harald Rudberg	Eidskog Midtre (3)	Eidskog
Jan Kristiansen	Eidskog Midtre (3)	Eidskog
Svein Olaf Sæter	Eidskog vestre (5)	Eidskog
Tormod Sæther	Eidskog vestre (5)	Eidskog
Terje Hovda	Eidskog Østre (6)	Eidskog
Hallstein Flesland	Fet og Sørum (Øst) elgvald	Fet & Sørum
Lars-Erik Børli	Speismark, Størmer og Spetdalen	Kongsvinger
Steinar Narvesen	Speismark, Størmer og Spetdalen	Kongsvinger
Kjell Nygårdseter	Speismark, Størmer og Spetdalen	Kongsvinger
Freddy Moss	Galterud ,Sander og Disenå (2)	Sør-Odal
Kjellvar Moss	Galterud ,Sander og Disenå (2)	Sør-Odal
Roar Sander	Galterud ,Sander og Disenå (2)	Sør-Odal
Frank H. Enger	Galterud ,Sander og Disenå (2)	Sør-Odal
Ole Kr. Sigernes	Galterud ,Sander og Disenå (2)	Sør-Odal
Gunnar Pedersen	Galterud ,Sander og Disenå (2)	Sør-Odal
Ole Disen	Galterud ,Sander og Disenå (2)	Sør-Odal
Håkon Rør	Maarud / Sæter (1)	Sør-Odal
Jan Erik Pålerud	Maarud / Sæter (1)	Sør-Odal
Odd-Borgar Hoel	Maarud / Sæter (1)	Sør-Odal
Vidar Sanderud	Maarud / Sæter (1)	Sør-Odal